

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενου Ερευνητικού Έργου
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την
ενίσχυση των Μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την
προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: Η προέλευση της δυναμικότητας του κράτους και επιπτώσεις της στις σύγχρονες οικονομίες και στην οικονομική πολιτική

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Φάμπιο Αντωνίου

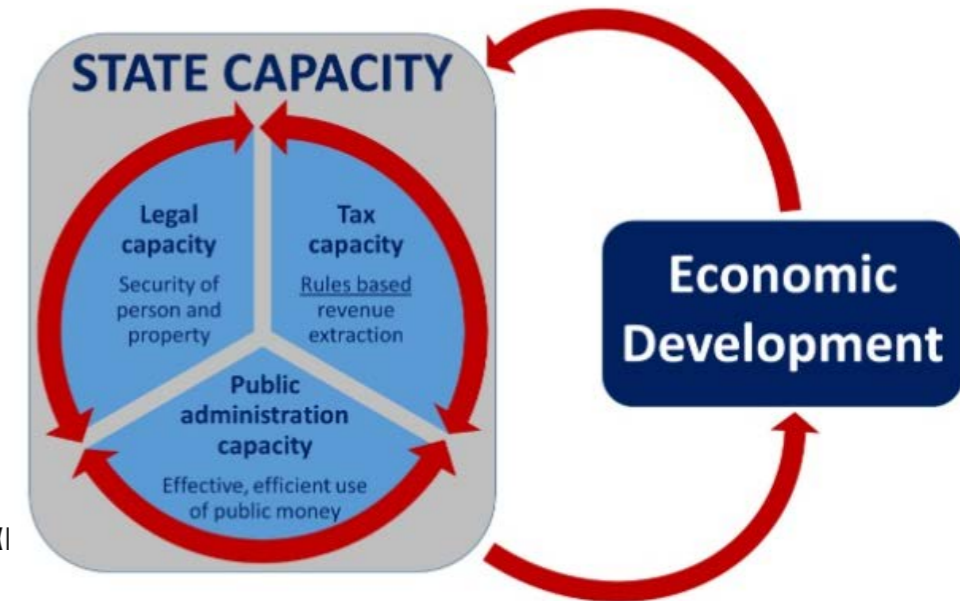
Φιλικός προς τον αναγνώστη τίτλος: Η δυναμικότητα του κράτους και οικονομική πολιτική

Επιστημονική Περιοχή: Κοινωνικές Επιστήμες

Φορέας Προέλευσης και Χώρα: Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Φορέας Υποδοχής: Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συνεργαζόμενοι Φορείς: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Montpellier Business School, University of Bergamo, University of Sheffield

Ποσό Χρηματοδότησης: 121,000.00

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 36 Μήνες

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι διττός. Στο πρώτο μέρος η ανάλυση επικεντρώνεται στους ιστορικούς λόγους που επηρέασαν την διαμόρφωση της δημοσιονομικής δυναμικότητας στις πρώτες σύγχρονες Ευρωπαϊκές χώρες. Στην συνέχεια συγκρίνει τους δημοσιονομικούς θεσμούς που διαμορφώθηκαν στην Ελλάδα με εκείνους στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες την ίδια ιστορική περίοδο. Οι χώρες στην προ-βιομηχανική εποχή βασίζονταν σε φορολογία μεμονωμένων ιδιωτών για τη συλλογή φόρων (tax farming μεθοδολογία). Συνεπώς, η μετάβαση από το tax farming σε ένα συγκεντρωτικό τρόπο συλλογής φόρων, προϋποθέτει την ύπαρξη σύγχρονων δημοσιονομικών θεσμών που ευνοούν την ανάπτυξη δημοσιονομικής δυναμικότητας. Το ερώτημα επομένως που προκύπτει και θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης τόσο εμπειρικά όσο και θεωρητικά, είναι γιατί η μετάβαση πραγματοποιήθηκε σε κάποιες μόνο χώρες και όχι σε όλες. Επίσης θα αναζητήσουμε τους ιστορικούς λόγους που προσδιορίζουν τη χρονική στιγμή της μετάβασης.

Στο δεύτερο μέρος η ανάλυση επικεντρώνεται στους μηχανισμούς που συνδέουν τη δυναμικότητα του κράτους με την άσκηση οικονομικής πολιτικής καθώς και με την οικονομική ευημερία των χωρών. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας τις εμπειρικές μελέτες που προαναφέρθηκαν, θα προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τις μόνιμες επιδράσεις της δημοσιονομικής δυναμικότητας στην καταναλωτική συμπεριφορά των ατόμων. Στη συνέχεια θα διερευνήσουμε τις επιπτώσεις του επιπέδου δημοσιονομικής και νομικής δυναμικότητας σε θέματα που σχετίζονται με το εμπόριο καθώς και με τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων.

Πρωτοτυπία του Ερευνητικού Έργου

Το πρώτο μέρος του τρέχοντος ερευνητικού έργου επιδιώκει να διερευνήσει τις ιστορικές δυνάμεις που ενδέχεται να επηρεάσουν τη δημοσιονομική δυναμικότητα. Για το σκοπό αυτό, το πρώτο τμήμα της ανάλυσης μας αναπτύσσει δύο μοναδικά ιστορικά σύνολα δεδομένων. Το πρώτο μοναδικό ιστορικό σύνολο δεδομένων θα περιέχει στοιχεία για τα εισπραχθέντα έσοδα από -άμεσους και έμμεσους- φόρους σε περιφερειακή βάση (για 48 ελληνικές επαρχίες) κατά την περίοδο 1853-1879. Επιπλέον, το σύνολο των στοιχείων μας θα περιέχει δεδομένα σχετικά με τις φορολογικές καθυστερήσεις σε περιφερειακή βάση κατά την ίδια περίοδο. Τα δημοσιονομικά στοιχεία θα ληφθούν από τους τελικούς δημοσιονομικούς λογαριασμούς (δηλ. Απολογησμούς) του Ελληνικού Δημοσίου που διατίθενται στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (HANBG). Το δεύτερο ιστορικό σύνολο δεδομένων χρησιμοποιεί δεδομένα των απογραφών πληθυσμού 1907, 1920 και 1928. Χρησιμοποιούνται στοιχεία για την ανισότητα γης περί το 1900 από ιστορικές μελέτες (π.χ. Alivizatos 1938; Petmezas 2003; 2006; 2012) και Αρχεία (π.χ. Γενικά Αρχεία Κράτους, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος"), καθότι μια αγροτική μεταρρύθμιση άρχισε το 1920, που σήμανε την κατάτμηση των περισσότερων μεγάλων γαιοκτησιών και την κατανομή τους σε ακτήμονες. Το δεύτερο μέρος του ερευνητικού έργου αναπτύσσει διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια για να συνδέσει ενδογενώς την ιστορία (οδηγούμενη από το παραπάνω εμπειρικό έργο) με τα σύγχρονα οικονομικά αποτελέσματα.

Αναμενόμενα αποτελέσματα & Αντίκτυπος του Ερευνητικού Έργου

Το αποτέλεσμα και η δυνητική συμβολή του προτεινόμενου έργου είναι πολυδιάστατη. Αφενός, θα παράσχει νέα ιστορικά δεδομένα που θα μπορούσαν να προσφέρουν εναλλακτικές εξηγήσεις για τον σχηματισμό της δυναμικότητας του κράτους (ιδιαίτερα για την Ελλάδα). Αφετέρου, τα συμπεράσματά μας ενδέχεται να επηρεάζουν την τρέχουσα οικονομική πολιτική όσον αφορά τις χώρες που έχουν λιγότερο ανεπτυγμένα επίπεδα δυναμικότητας. Ειδικότερα, θα προταθούν μεταρρυθμίσεις οι οποίες μπορούν να βελτιώσουν την ευημερία. Εν συντομία, επιδιώκουμε να δώσουμε απαντήσεις σε μείζονα ερωτήματα που απασχολούν σήμερα την επιστημονική κοινότητα χρησιμοποιώντας προηγμένες μαθηματικές και οικονομετρικές τεχνικές και ταυτόχρονα να προτείνουμε αποτελεσματικές λύσεις για οικονομίες που αντιμετωπίζουν αδύναμα επίπεδα δημοσιονομικής και νομικής δυναμικότητας όπως η Ελλάδα.

Η σημασία της χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση από το Ε.Λ.Ι.Δ.Ε.Κ. είναι ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση του έργου καθώς απαιτεί τον συντονισμό διαφορετικών δράσεων, οι οποίες είναι έντασης εργασίας (όπως η συλλογή δεδομένων). Απασχολείται σημαντικός αριθμός επιστημόνων τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού για την υλοποίηση του με σημαντική διασπρωμάτωση (υποψήφιοι διδάκτορες, επίκουροι καθηγητές, αναπληρωτές καθηγητές, καθηγητές). Ή ταυτόχρονη δράση μεταξύ επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικούς φορείς απαιτεί μια συνεχή κινητικότητα. Τέλος, σημαντικός αριθμός πόρων χρειάζονται για την προώθηση του παραγόμενου έργου μέσω συνεδρίων και ημερίδων καθώς αναμένονται αρκετές εργασίες ως αποτέλεσμα αυτού.

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Λ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2
ΤΚ. 17121, Νέα Σμύρνη, Ελλάδα
210 64 12 410, 420
communication@elidek.gr
www.elidek.gr